

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO FINANCIJA

SMJERNICE
EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE HERCEGBOSANSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2021.-2023. GODINE

Tomislavgrad, svibanj 2020. godine

SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1.Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike BiH.....	5
2.Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje od 2021.-2023. godine.....	6
2.1.Postojeće makroekonomsko stanje i trendovi.....	6
2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici.....	7
3.Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike.....	8
4.Procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u proračunu Hercegbosanske županije.....	11
4.1.Ukupni prihodi Županije.....	11
4.2.Porezni prihodi.....	11
4.3.Neporezni prihodi.....	12
4.4.Financiranje.....	12
4.5.Rizici po projekcije prihoda.....	13
4.6.Ukupni rashodi županije.....	14
5.Ukupno preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2021.-2023. godine.....	16
6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2021.-2023. godine.....	18

UVOD

Na temelju članka 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene Novine Federacije BiH“: 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19),Ministarstvo financija Hercegbosanske županije pripremlilo je dokument, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2021.-2023. godina, što između ostalog ima za cilj projekciju prihoda i gornju granicu rashoda za pripremu i izradu proračuna za naredno trogodišnje razdoblje. Fiskalna politika se može definirati kao promjena prihoda i rashoda kojima je svrha realizirati makroekonomske ciljeve ekonomske politike kao što su puna zaposlenost, stabilnost cijena, određena stopa ekonomskog rasta i ostvarivanje eksterne ravnoteže. Fiskalna politika podrazumijeva primarno upravljanje proračunskim prihodima u svrhu financiranja javnih rashoda. Fiskalna politika ima za cilj postići gospodarski rast uz istovremeno visoku zaposlenost i nisku stopu inflacije, a taj cilj je u potpunosti ostvariv uz kombiniranu primjenu instrumenata fiskalne politike.

Primarni cilj ovog dokumenta je definirati smjer ekonomske i fiskalne politike, kao i visinu financijskih planova proračunskih korisnika, s fokusom na daljnju provedbu fiskalne konsolidacije i politike ograničavanja javne potrošnje. Također, jedan od ciljeva je uspostaviti snažniju vezu prioriteta vladinih politika i proračuna za sljedeću fiskalnu godinu, kao i snažniju vezu prioriteta između politika Vlade Hercegbosanske županije i politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2021.-2023. godine predstavljaju preliminarni nacrt Proračuna za sljedeću godinu u koji su involvirane gornje granice rashoda proračunskih korisnika, kojih se svaki proračunski korisnik treba pridržavati te fiskalni okvir za provedbu ekonomske politike u navedenom razdoblju, a ostvarenje ekonomskog rasta i stabilnog ekonomskog oporavka kao njenog cilja bit će u značajnoj mjeri uvjetovano dinamikom odlučne i ustrajne provedbe svih planiranih mjera. Uloga ovog dokumenta je prvenstveno definirati smjer i ciljeve ekonomske politike Hercegbosanske županije koji se odnose na održanje makroekonomske stabilnosti, ubrzanje ekonomskog rasta te rasta konkurentnosti i zapošljavanja.

U ovaj dokumenat uključene su sljedeće oblasti: makroekonomske pretpostavke i prognoze, projekcije prihoda i gornja granica rashoda proračunskih korisnika.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike daju realan, sveobuhvatan i konsolidirani okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti unutar uravnoteženog okvira prihoda i rashoda za sve razine vlasti. Strateškim planom definiraju se pravci djelovanja ministarstava i županijskih uprava, dok se proračunom definiraju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za njihovu realizaciju.

Uvažavajući navedeno, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2021. – 2023. godine sadrže:

1. Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH
2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2021. – 2023. godine
3. Osnovne pokazatelje fiskalne i ekonomske politike
4. Procjenu prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka za Proračun Hercegbosanske županije
5. Ukupne preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2021. – 2023. godine.
6. Okvirni prijedlog razine financijskih planova proračunskih korisnika HBŽ za razdoblje 2021. – 2023. godine (prilog)

Dokumentacijsku osnovu za izradu Smjernica Hercegbosanske županije za razdoblje 2021. – 2023. godine predstavljaju:

1. Makroekonomske projekcije od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP)
2. Projekcije javnih prihoda županije i općina HBŽ, revidirane od strane Federalnog ministarstva financija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji
3. Izvršenje Proračuna HBŽ za 2019. godinu
4. Dokumenti okvirnog proračuna općina i izvanproračunskih fondova.
5. Federalni zavod za programiranje razvoja.

Ministarstvo financija HBŽ je sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji BiH, svim proračunskim korisnicima uputilo Instrukciju br.1, u sklopu koje se utvrđuju ukupne gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika. Cilj ove Instrukcije je pravovremeno dostavljanje podataka za pripremu i izradu Dokumenta okvirnog proračuna Hercegbosanske županije za razdoblje 2021.-2023. godine.

1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH

Opći ciljevi i prioriteti Vlade Federacije Bosne i Hercegovine usmjereni su na realizaciju visokog i održivog ekonomskog razvoja, a samim tim i poticanje većeg gospodarskog rasta, veći prosperitet i stvaranje novih radnih mjesta, a sve kroz jačanje regionalne suradnje i veze sa EU.

Osnovni zadatak fiskalne politike je bavljenje načinom prikupljanja novca i trošenja istog, a sastoji se od porezne politike i politike javnih rashoda. Mjere fiskalne politike su: javni radovi, projekti javnog zapošljavanja, promjene poreznih stopa, automatska promjena poreznih prihoda i transferi plaćanja. U skladu s programom rada Vlade Federacije BiH strateški ciljevi i programi koje Vlada namjerava provesti vezani su za usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne odgovornosti, borba protiv organiziranog kriminala, te jačanje regionalne suradnje i koordinacije između županija. Za tu svrhu Vlada Federacije BiH imenuje Fiskalno koordinacijsko tijelo a u njegov sastav ulaze federalni ministar financija, županijski ministri financija i predstavnik saveza općina i gradova. Fiskalno koordinacijsko tijelo odgovorno je za koordinaciju fiskalne politike u Federaciji BiH, prijedlog fiskalnih ciljeva proračuna Federacije BiH, županija, gradova i općina i izvanproračunskih fondova.

Budući da je Federacija Bosne i Hercegovine proglasila stanje prirodne nesreće dana 16.03.2020. godine zbog epidemije virusa COVID-19, te je odmah po proglašenju pandemije Federalni stožer Civilne zaštite FBiH počeo poduzimati mjere na sprječavanju širenja pandemije. Poduzete mjere su izravno ili neizravno podrazumijevale obustavu većine gospodarskih aktivnosti izuzev trgovine osnovnim životnim namirnicama i medicinskim zaštitnim sredstvima. Slične mjere poduzele su sve zemlje zahvaćene epidemijom, tako da je zaustavljen promet roba u međunarodnoj trgovini i prometu, što je izazvalo veliku zabrinutost za ekonomske posljedice širom Europe, tako da su neke države promptno reagirale s interventnim mjerama da očuvaju prije svega kratkoročnu likvidnost poduzeća.

Vodeći se makroekonomskim pretpostavkama, značajnijim usporavanjem naplate prihoda zabilježenim u drugoj polovici ožujka i travnju tekuće godine, a uzimajući u obzir i stabilizacijske mjere poduzete na području Federacije Bosne i Hercegovine, zbog krajnje nepredvidivosti toka i dužine trajanja pandemije, te njenih krajnjih utjecaja na globalno i domaće gospodarstvo, evidentan je značajan pad naplate javnih prihoda na svim razinama tako i u Hercegbosanskoj županiji. Prema podacima Ministarstva financija zabilježen je ukupni pad prihoda u mjesecu travnju od 34,33% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, s toga je Ministarstvo financija predložilo izradu Rebalansa proračuna za 2020. godinu.

2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2021. – 2023. godine

U ovom poglavlju sadržane su glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene za razdoblje 2021. – 2023. godine.

Izvori informacija koje su korištene za izradu Smjernica i Dokumenta okvirnog proračuna – DOP-a dolaze od Direkcije za ekonomsko planiranje u Bosni i Hercegovini, Centralne banke BiH, Agencije za Statistiku Federacije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje i Federalnog ministarstva financija.

2.1. Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi

Polazeći od osnovnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini u 2020. godini može se očekivati pad BDP-a po realnoj stopi od 2,30%, uz uvjet održavanja stabilnog tečaja konvertibilne marke primjenom aranžmana Valutnog odbora, održavanja stope inflacije do 0,10%, te urednog servisiranja vanjskog duga i politike vezivanja domaćeg javnog duga za prihode i smanjenja deficita tekuće platne bilance.

Prema projekcijama Federalnog zavoda za programiranje razvoja realni BDP u 2020. godini iznosio bi 34.551 milijuna KM što predstavlja pad od 2,30% u odnosu na 2019. godinu.

Realni pad BDP-a u 2020. godini prema predviđanjima iznosio bi 2,30%, a za ostale godine kako je to prezentirano u ovoj tablici.

Tablica 1: Nominalni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM¹

Godina	Ostvareno	Procjena		Projekcija		
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Nominalni BDP	34.023	35.365	34.846	36.340	38.077	39.826
Nominalni rast u % (baza prethodna godina)	5,2	3,9	-1,5	4,3	4,8	4,6

Tablica 2: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM²

Godina	Ostvareno	Procjena		Projekcija		
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Realni BDP	33.399	35.116	34.551	35.826	37.449	39.286
Realni rast u % (baza prethodna godina)	3,3	3,2	-2,3	2,8	3,1	3,2

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje

² Direkcija za ekonomsko planiranje

2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici

Revidirane projekcije za razdoblje 2021.-2023.godina izvršene su u skladu s novonastalom situacijom uzrokovanom pandemijom virusa COVID-19, koja je dovela do značajnog pada naplate javnih prihoda u Bosni i Hercegovini. Obzirom na krajnje neizvjestan ishod pandemije na gospodarstvo Bosne i Hercegovine i cijele regije, projekcije prihoda rađene su sa krajnjom oprežnošću i bazirane na konzervativnom pristupu.

Po ugledu na donesene ekonomske mjere za pomoć gospodarstvu, pojedina udruženja u okviru Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine zahtijevaju da se Vladi Federacije BiH upute prijedlozi sličnih mjera, što je rukovodstvo komore odmah i učinilo, te zajedno s Udruženjem poslodavaca FBiH uputilo Vladi prijedloge, još prije proglašenja izvanrednog stanja jer je već došlo do obustave rada mnogih tvornica diljem Europe koje su dobavljači sirovina, ali i kupci finalnih proizvoda, što je rezultiralo zaustavljanjem proizvodnje u našim kompanijama ostavljajući ih bez prihoda uz troškove koje domaća poduzeća ne mogu podnijeti na duži rok bez pomoći od strane države. Jedna od predloženih mjera za pomoć gospodarstvu bila je izmjena i dopuna seta finansijskih zakona: Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dohodak, Zakon o doprinosima, Zakon o zateznim kamatama i sl.

U prva dva mjeseca 2020. godine nastavljen je rast prihoda od neizravnih poreza, koji su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zabilježili kumulativni rast od 4,5%. Najveći doprinos rastu prihoda je od PDV-a koji je nakon uobičajenog siječanjskog pada na mjesečnoj razini, u veljači zabilježio mjesečni rast. Iako su prihodi od carina izgubili dosta na značaju, koji su ranije imali za financiranje proračuna, oni su i dalje bitni za fiskalnu konsolidaciju svih razina vlada u Bosni i Hercegovini. Njihovo značajno smanjenje može dovesti do proračunskih problema. Preliminarni podaci neizravnih poreza za mjesec ožujak ukazuju dalji rast prihoda od neizravnih poreza koji će zasigurno u razdoblju koje dolazi pretrpjeti velike poremećaje usljed globalne pandemije COVID-19. U prva dva mjeseca 2020. godine zabilježena je nešto bolja naplata prihoda od trošarina u odnosu na isto razdoblje 2019. godine. Zbog restriktivnih mjera koje su na snazi zbog spomenute pandemije, a koje za posljedicu već imaju manju potražnju i potrošnju nafte i naftnih derivata kao i drugih trošarinskih proizvoda u narednom razdoblju se može očekivati negativan utjecaj na naplatu prihoda po ovoj osnovi kao i porast sive ekonomije, a sve će u konačnici imati negativan utjecaj na proračune svih razina u Bosni i Hercegovini.

3. Osnovni pokazatelji fiskalne i ekonomske politike

Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2018.-2023.g.³

Pokazatelj	Ostvareno		Procjena		Prognoza	
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Nominalni BDP (u mil. KM)	34.023	35.365	34.846	36.340	38.077	39.826
Nominalni rast u %	5,2	3,9	-1,5	4,3	4,8	4,6
BDP deflator	101,9	100,7	100,9	101,4	101,7	101,4
Realni BDP u mil. KM	33.399	35.116	34.551	35.826	37.449	39.286
Realni rast u %	3,3	3,2	-2,3	2,8	3,1	3,2
Inflacija mjerena ind.potrošačkih cijena	1,4	0,6	0,2	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil. KM	32.048	32.931	32.736	33.670	34.830	36.055
Realni rast u %	2,0	1,8	-1,0	1,4	1,7	1,7
Vladina potrošnja u mil. KM	6.611	6.776	6.959	7.098	7.325	7.545
Realni rast u %	0,9	1,0	1,9	0,5	0,7	0,5
Privatna potrošnja u mil.KM	25.437	26.155	25.777	26.572	27.505	28.510
Realni rast u %	2,3	2,0	-1,7	1,7	1,9	2,1
Investicije u stalna sredstva u mil. KM	6.310	6.857	6.215	6.735	7.397	8.077
Realni rast u %	9,2	8,3	-10,5	7,1	8,1	7,7
Vladine investicije u mil. KM	859	954	920	1.042	1.176	1.307
Realni rast u %	15,4	9,4	-5,0	11,6	10,0	8,5
Privatne investicije u mil. KM	5.451	5.903	5.295	5.692	6.222	6.769
Realni rast u %	8,3	8,1	-11,4	6,3	7,8	7,5
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	19.097	19.955	18.549	19.478	20.828	22.520
Nominalni rast u %	6,7	4,5	-7,0	5,0	6,9	8,1
Realni rast u %	3,7	2,5	-6,1	3,2	4,5	5,1
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	14.087	14.850	13.821	14.726	15.976	17.471
Nominalni rast u %	10,0	5,4	-6,9	6,5	8,5	9,4
Realni rast u %	6,1	3,4	-6,4	4,3	5,8	6,7
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	16,9	18,4	16,8	17,7	18,4	18,8
Bilanca tekućeg računa u mil.KM	-1.236	-1.022	-975	-990	-1.084	-1.320
Rast u %	-9,1	-17,4	-4,5	1,5	9,4	21,8
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-3,6	-2,9	-2,8	-2,7	-2,8	-3,3

Napomena: podatci i projekcije makroekonomskih pokazatelja za BiH koji su korišteni u prethodnoj tablici su preuzeti od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), Agencije za statistiku BiH, Centralne banke BiH, kao i od

Direkcija za ekonomsko planiranje, travanj 2020. godine

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2021.-2023. godine

Odjeljenja za makroekonomske analize (OMA) pri Upravi za neizravno oporezivanje.

MMF je projicirao u travnju 2020. godine pad svjetske ekonomije za -3,0%, te ekonomski pad Bosne i Hercegovine za -5,0%. Direkcija za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine je projicirala pad ekonomije Bosne i Hercegovine za 2020. godinu od -2,9%, pod pretpostavkom da će se pandemija završiti u drugoj polovici 2020. godine, a nakon toga u naredne tri godine oporavak ekonomije što će uveliko ovisiti od razvoja situacije sa pandemijom virusa COVID-19. Na gospodarske prilike u Bosni i Hercegovini u 2020. godini i dalje će najveći utjecaj imati pad potrošnje, usljed pada broja zaposlenih osoba, osobnih primanja i doznaka iz inozemstva te investicija kao ključnih odrednica ekonomskog rasta.

U razdoblju 2021.-2023. godine projicira se gospodarski oporavak uz pretpostavku poboljšanja uvjeta u eksternom okruženju, a u zemlji implementaciji strukturalnih reformi, poboljšanje poslovnog ambijenta, odnosno povećanje ukupne ekonomske aktivnosti.

Kriza uzrokovana virusom COVID-19 je već dovela do smanjenja broja zaposlenih posebno u uslužnim djelatnostima. U narednom srednjoročnom razdoblju, uz pretpostavku završetka pandemije, očekuje se povećanje broja zaposlenih osoba kao posljedica oživljavanja turizma, ugostiteljstva, kulture ali i prerađivačke industrije i trgovine koje zapošljavaju najveći broj osoba uz povećanje neto plaća.

DEP je projicirao pad cijena od -0,5% za 2020. godinu u odnosu na prethodnu godinu, usljed pada cijena nafte i eventualnog povećanja cijena hrane, ali uz veliku neizvjesnost zbog pandemije. Za razdoblje 2021.-2023. godine projiciran je rast od 1,2 do 1,4%. Na cijene u Bosni i Hercegovini najviše utječu cijena sirove nafte i hrane, te akcize na cigarete i duhan.

U cilju ublažavanja posljedica nastalih usljed pojave pandemije, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je uvela kontrolu i ograničenje cijena osnovnih životnih namirnica, osnovnih higijenskih potrepština i cijena nafte. Potrošačke cijene u ožujku 2020. godine, u prosjeku su niže za 0,1% u odnosu na prethodni mjesec.

Tablica 4: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2018.-2023.godine

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Nominalni BDP u mil. KM	21.983	23.080	22.085	23.099	24.258	25.295
Nominalni rast u %	7,0	5,0	-4,3	4,6	5,0	4,3
Realni BDP u mil. KM	21.317	22.545	21.960	22.579	23.370	23.977
Realni rast u %	3,8	2,6	-2,6	2,8	3,5	2,6

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Napomena: Procjene ostvarenja BDP-a za 2018. i 2019., kao i projekcije za period od 2020.-2023.godine rađene na osnovu stope učešća entiteta u BDP-u BiH.

U 2020. godini očekuje se pad ekonomskih aktivnosti općenito u svijetu, pa tako i u Federaciji Bosne i Hercegovine, uzrokavan pandemijom virusa COVID-19, a isto tako će ovisiti od inteziteta i dužine trajanja pandemije što se u ovom trenutku ne može predvidjeti, pa će sukladno situaciji sa pandemijom mijenjati projekcije rasta odnosno pada ekonomije.

Domaća potražnja bi trebala biti generator ekonomskog rasta. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka, odnosno povećanjem privatne potrošnje. Standard stanovništva će se poboljšati povećanjem broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, građevinarstvu i uslužnim djelatnostima, čime će se stimulirati privatna potrošnja, a smanjenjem javnih rashoda će se ograničiti rast javne potrošnje.

U većini sektora i dalje je evidentan nizak stupanj likvidnosti, iako je u mnogim od njih zabilježeno poboljšanje. U prosjeku za FBiH, u 2018. i 2019 godini koeficijent tekuće likvidnosti nešto je poboljšán u odnosu na prethodno razdoblje.

Evidentno je da se gospodarstvo FBiH susreće sa problemom sistavne nelikvidnosti, kojem negativno doprinosi rastući javni dug, visoka porezna i administrativna opterećenja gospodarstva, te visoke kamatne stope i ograničen pristup kreditnim sredstvima. Dugoročne posljedice su smanjenje investicija, nedovoljan rast izvoza, nemogućnost kreiranja novih radnih mjesta, slabljenje konkurentnosti domaćih poduzeća, nedovoljan rast izvoza te smanjenje produktivnosti, što značajno usporava gospodarski rast i razvoj.

Navedene projekcije su preliminarne i bazirane su na konzervativnom ekonomskom pristupu i bit će predmet revidiranja nakon objave i prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH.

4.PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA TE RASHODA I IZDATAKA ZA PRORAČUN HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda i primitaka, a samim time i rashoda i izdataka, za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, koje se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i postojećim poreznim politikama. Osim toga, četvrto poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije / pozicije za koju se Vlada Županije opredijelila.

4.1.Ukupni prihodi Županije

Ukupan prihod Proračuna čine tri velike ekonomske stavke: porezni prihod, neporezni prihod i financiranje. Prema novom Zakonu o proračunima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 105/15,104/16, 5/19, 11/19 i 99/19) članak 11. potpore više ne idu u kategoriju financiranja nego su neporezni prihod, a u računu financiranja se iskazuje kao primitak od financijske imovine i primljenih kredita i zajmova kao što je prikazano u sljedećoj tablici.

Procjenjuje se da će Hercegbosanska županija u 2021. godini imati na raspolaganju 77,05 mil. KM, što je povećanje za 1,31% u odnosu na rebalans proračuna u 2020. godini.

Projekcije javnih prihoda županija i općina za trogodišnje razdoblje izvršilo je Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH u suradnji sa Federalnim ministarstvom financija. Konačne, tj.revidirane projekcije stigle su u naše ministarstvo polovicom mjeseca svibnja 2020. godine i kao takve su ugrađene u ove Smjernice.

4.2.Porezni prihodi

Zbog proglašenja elementarne nepogode koja je proglašena u Federaciji BiH uzrokovane pandemijom COVID-19, došlo je do zastoja svih gospodarskih aktivnosti osim trgovine osnovnih životnih namirnica i medicinske opreme. To je imalo negativne implikacije na naplatu javnih prihoda proračuna na svim razinama u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu posljedice pada javnih prihoda u proračunu Hercegbosanske županije, koji su već u travnju 2020. godine, manji za 34,33% u odnosu na isto razdoblje u 2019. godini, kako bi spriječili negativne ekonomske posljedice na gospodarstvo, a ujedno imali realan i održiv proračun za tekuću fiskalnu godinu, potrebno je na svim pozicijama rashoda, kod svih proračunskih korisnika izvršiti izmjene odnosno smanjenja. Zbog dužine i neizvjesnosti trajanja same pandemije te njenih konačnih posljedica na gospodarske aktivnosti bilo je neophodno pristupiti izradi Rebalansa proračuna. U tu svrhu Federalno ministarstvo financija izradilo je i dostavilo revidirane projekcije prihoda za naredno trogodišnje

razdoblje. Spomenute projekcije urađene su s krajnjim oprezom i konzervativnim pristupom. Porezni prihodi prema ovoj projekciji biti će manji za 16% u odnosu na plan i iznositi će za 2021.godinu 60,17 mil.KM, za 2022.godinu 63,48 mil. KM i za 2023.godinu 64,43 mil. KM.

Najveću stavku u poreznom prihodu čini neizravni porez-PDV za Županiju i Upravu za ceste. Prihodi od neizravnih poreza prema projekcijama koji će biti dostupni Hercegbosanskoj županiji u 2021.godini iznositi će 52,02 mil. KM, u 2022.godini 55,05 mil.KM i u 2023.godini 55,74 mil.KM. Iz pripadajućeg dijela prihoda od Federacije BiH, izravno se vrši uplata za servisiranje vanjskog duga, a preostali dio sredstava sa Jedinственoga računa raspoređuje se između Federacije, županija, općina i Direkcija za ceste.

U ovoj kategoriji prihoda značajno mjesto zauzima porez na dohodak, koji također zbog pandemije COVID-19 značajno smanjen, i mišljenja smo da je realno isplaniran za cijelo razdoblje. U 2021.godini može se očekivati prihod od 3,63 mil. KM, u 2022.godini 3,74 mil. KM i u 2023.godini 3,86 mil. KM.

4.3.Neporezni prihodi

Drugi po apsolutnoj veličini prihoda Proračuna je neporezni prihod. U 2021.godini očekuje se prihod od 15,88 mil. KM, u 2022.godini 14,72 mil. KM i u 2023.godini 15,47 mil. KM. Ukupan neporezni prihod po ovoj projekciji, računat indeksom 2021/2020. godina iznosi 104,82 što znači da će prihod u narednoj fiskalnoj godini biti veći za 4,82% u odnosu na Proračun za 2020.godinu.

Ostvarenje ovih prihoda uglavnom ovisi od ministarstava i institucija Vlade s obzirom da ovu kategoriju čine prihodi od taksi, naknada, prihodi od vlastite djelatnosti, naknada prema županijskim i federalnim propisima i aktivnostima Vlade oko iznalaženja novih potpora i donacija.

4.4.Financiranje

Primitci financiranja – dugoročni krediti i zajmovi i u 2022.godini se predviđaju u iznosu od 1,00 mil.KM i planiraju se koristiti za održavanje tekuće likvidnosti Proračuna, te pokriće akumuliranog deficita, koji je, prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („ Službene novine FBiH“, broj 91/15), Vlada dužna pokriti planiranjem sredstava u narednih pet fiskalnih godina.

U 2023.godini predviđa se novi kredit od 1,50 mil. Za održavanje tekuće likvidnosti proračuna.

Tablica 5 : Prihodi Hercegbosanske županije za period 2019.-2023.g. (mil.KM.)

Konto	Vrsta prihoda	Ostvareno		Prognoza			Indeks 2021/2020
		2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	
	UKUPNI PRIHODI	77,33	76,50	77,05	79,20	81,40	101,31
	I Porezni prihodi	71,72	57,65	60,17	63,48	64,43	104,37
717	Neizravni porezi- Županija	59,94	49,83	52,02	55,05	55,74	104,39
717	Neizravni porezi- Uprava za ceste	2,13	2,60	2,71	2,85	2,90	104,23
711	Porez na dobit	3,95	0,99	1,01	1,04	1,08	102,02
714	Porezi građana	0,55	0,60	0,70	0,70	0,75	116,67
716	Porez na plaće/dohodak	5,1	3,53	3,63	3,74	3,86	102,83
713 715 719	Ostali porezi	0,05	0,10	0,10	0,10	0,10	100,00
	II Neporezni prihodi	5,61	15,15	15,88	14,72	15,47	104,82
721	Prihodi od poduzetničke imovine	0,32	0,50	0,50	0,50	0,60	100,00
722	Takse, naknade i pristojbe	3,76	4,15	5,00	5,20	5,30	120,48
723	Novčane kazne	0,52	0,70	0,76	0,70	0,85	108,57
730	Potpore	0,99	9,50	9,30	8,00	8,40	97,90
733	Donacije	-	-	-	-	-	-
740	Kapitalni transferi	-	0,30	0,30	0,30	0,30	100,00
770	Ostalo	0,02	-	0,02	0,02	0,02	-
	III Financiranje	0,00	0,00	1,00	1,00	1,50	0,00
811 - 813	Primici od fin. imovine	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
814 815	Primici od kredita	-	0,00	1,00	1,00	1,50	0,00
591	Neraspoređeni višak prihoda	-	3,70				

4.5. Rizici po projekcije prihoda

Revidirane projekcije prihoda za 2020. godinu izvršene su u skladu s novonastalom situacijom uzrokovanom pandemijom virusa COVID-19 u Bosni i Hercegovini, koja je dovela do značajnog slabljenja ekonomskog rasta. Projekcije za srednjoročno razdoblje 2021.-2023. godine prate pretpostavku o postupnom oporavku gospodarstva i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihova razina zbog oslabljene baze u 2020. godini, znatno skromnija u odnosu na visoki trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina. Obzirom na krajnju nepredvidivost trajanja pandemije kao i njene posljedice na gospodarski rast prisutna je vrlo visoka razina rizika po ostvarenje projiciranih iznosa, uz dodatno uobičajene rizike koji prate realizaciju projiciranih prihoda. Kako je riječ o globalnom problemu,

čije negativne reperkusije nisu zaobišle niti jedno gospodarstvo svijeta, dodatno usporavanje i oporavak tokova u Bosni i Hercegovini velikim dijelom će biti uvjetovani događanjima i odlukama na globalnoj razini, posebno kada je riječ o zemljama najvećim ekonomskim partnerima Bosne i Hercegovine.

Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovi indirektnih poreza za sve proračune u Federaciji Bosne i Hercegovine izravno će ovisiti o visini vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinog računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s člankom 21. Zakona o sustavu neizravnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, br.44/03) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje vanjskog duga Federacije Bosne i Hercegovine. Također, naplata prihoda od neizravnih poreza ovisit će i od kvalitetne koordinacije svih korisnika, institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta, s naglaskom na nastavak prilagođavanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima.

4.6. Ukupni rashodi Županije

Kategorija javnih rashoda predstavlja izdatke u cilju zadovoljavanja javnih potreba županije. Javni rashodi su ukupan trošak realizacije vladinih aktivnosti, u sklopu kojih vlada obavlja svoje redovne dužnosti i obveze, osigurava određene robe i usluge za svoje stanovništvo, te realizaciju određenih novčanih transfera. Imajući u vidu navedeno, upravljanje javnim rashodima predstavlja izuzetno značajan segment cjelokupnog upravljanja javnim financijama. Upravljanje javnim rashodima ima za cilj osigurati efikasnu upotrebu javnih sredstava, fiskalnu disciplinu te implementaciju strateških prioriteta.

Tablica 6: Rashodi Hercegbosanske županije za period 2019.-2023.g. (mil.KM.)

Vrsta rashoda	Ostvareno	Rebalans	Prognoza			Index 2021/2020
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	
UKUPNI RASHODI	70,40	76,50	77,05	79,20	81,40	101,31
I. TEKUĆA PRIČUVA	0,31	0,50	0,50	0,50	0,50	100,00
II. TEKUĆI IZDATCI	64,42	72,07	72,75	74,60	76,10	100,94
1.Bruto plaće	36,57	42,19	42,30	42,95	43,30	100,26
2.Naknade	6,44	7,60	7,70	7,85	8,00	101,31
3.Doprinosi poslodavca	3,94	4,58	4,65	4,90	5,10	101,53
4.Materijalni troškovi	5,94	6,00	6,10	6,45	6,65	101,67
5.Tekuće potpore	11,27	11,50	11,80	12,20	12,80	102,60
6.Kapitalne potpore	0,12	0,10	0,10	0,15	0,15	100,00
7.Izdatci za kamate	0,14	0,10	0,10	0,10	0,10	100,00
III. KAPITALNI IZDATCI	3,25	2,50	2,80	3,30	4,00	112,00
IV. OTPLATA POZAJMLJIVANJA	2,42	1,43	1,00	0,80	0,80	69,93
V. FINANCIRANJE DEFICITA	-	-	-	-	-	-

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2021.-2023. godine

Ukupna javna potrošnja, koja pored javnih rashoda i izdataka uključuje otplate dugova, pozajmljivanje i kamate, projicirana je u iznosu od 77,05 mil. KM u 2021. godini; u 2022. godini bilo bi 79,20 mil. KM, a 81,40 mil. KM u 2023.godini. Ovako projicirana javna potrošnja predstavlja blago povećanje od 1,31% u 2021.godini u odnosu na rebalans proračuna u 2020.godini.

Iz ove tablice vidljivo je da **bruto plaće** imaju blago povećanje, sa indeksom od 100,26. Vrijednost bruto boda za obračun plaće iznosi 595,80 KM za koeficijent 1.

U ministarstvu pravosuđa za djelatnike koje imenuje Visoko i sudsko tužiteljsko vijeće plaće su obračunate sukladno Zakonu o sudačkoj i tužiteljskoj funkciji u Federaciji BiH, a za ostale službenike i namještenike obračun je urađen sukladno Odluci o platnim razredima.

Naknade troškova uposlenih

Naknada za prijevoz, naknada za odvojeni život, naknade smještaja, regres i godišnji odmor, otpremnine za odlazak u mirovinu, jubilarne nagrade, naknade i slučaju smrti i invalidnosti obračunate su po posljednjim propisima važećim u Županiji.

Materijalni troškovi u 2021.godini veći su u odnosu na rebalans 2020. godine za 1,53%, i oni su uvijek kreću u iznosu 8 % ukupnog Proračuna.

Potpore-transferi (tekući i kapitalni) u 2021. godini su približno na istoj razini u odnosu na 2020. godinu, a u odnosu na izvršenje istih u 2018. godini imaju značajno povećanje. Glavni razlog povećanja ove vrste rashoda u odnosu na prethodne godine je Odluka Vlade Hercegbosanske županije o uvođenju dječjeg doplatka od 01.01.2018. godine, te prijem vježbenika (pripravnika), što također u značajnoj mjeri povećava ovu vrstu rashoda.

Izdaci za kamate po postojećim pozajmicama iznose za 2021.godinu 100.000,00 KM; za 2022.godinu 100.000,00 KM i za 2023.godinu 100.000,00 KM, pod uvjetom da u navedenim godinama ne bude novih zaduženja za kredite bilo kojeg proračunskog korisnika.

Kapitalna potrošnja-kapitalni izdatci u 2021.godini iznosili bi 2,80 mil. KM; u 2022.godini 3,30 mil. KM, i u 2023. godini 4,00mil. KM.

Otplata pozajmljivanja predstavlja obvezu Županije za primljene domaće i inozemne kredite. Prema konkretnom amortizacijskom planu ovih kredita obveze za glavnice iznosile bi za 2021.godinu 1,00 mil. KM 2022. godinu 0,80 mil. KM, za 2023. godinu 0,80 mil. KM, Ovo sve pod pretpostavkom da ne bude novih zaduženja.

5. UKUPNO PREUZETE OBVEZE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE U RAZDOBLJU 2019.-2021. GODINE

Prema konsolidiranoj bruto bilanci na dan 31. prosinca 2019. godine, ukupne kratkoročne obveze Hercegbosanske županije iznose 15.112.386,00 KM, a potraživanja su 19.516.745,00 KM.

Obveze

Kratkor. tekuće obveze(obveze prema dobavljačima)	6.054.738,00KM
Fin.i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	334.919,00KM
Obveze za vrijednosne papire	12.486,00KM
Obveze prema djelatnicima	4.073.597,00KM
<u>Kratkoročna razgraničenja</u>	<u>4.636.646,00KM</u>
SVEUKUPNO:	15.112.386,00KM

Potraživanja

Financijski obračunski odnosi	3.614,00KM
Ukupna novčana sredstva	18.662.028,00KM
Kratkoročna potraživanja	713.579,00KM
<u>Ostala kratkoročna razgraničenja (leassing)</u>	<u>137.524,00KM</u>
SVEUKUPNO:	19.516.745,00KM

U kratkoročnim tekućim obvezama, obveze prema dobavljačima su najveće iznose 6.054.738,00 KM.

U obvezama prema djelatnicima ukalkulirana je bruto plaća i naknade djelatnika HBŽ za mjesec prosinac 2019. godine, a obveza je izvršena tijekom siječnja 2019. godine, što znači da je stvarna obveza manja za taj iznos.

Preuzete obveze Hercegbosanske županije godine čine obveze prema domaćim i stranim kreditorima, a iste prikazujemo u slijedećoj Tablici:

KREDITORI	2021.		2022.		2023.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
KREDIT ZA CESTE	375.000	2.286	0	0	0	0
IDA-svjetska banka	85.386	14.089	85.386	12.381	85.386	10.674
Projekt mod.bolnica u BiH-Koreja	186.518	28.675	186.518	25.878	186.518	23.080
UKUPNO	646.904	45.050	271.904	38.259	271.904	33.754

Ovo su kreditne obveze u razdoblju 2021. – 2023. godine za kredite koji su do danas korišteni i stavljeni u otplatu, te planirani kredit za održavanje tekuće likvidnosti proračuna. Međutim, već u uvodu ovih Smjernica naglasili smo da se prihodi ne ostvaruju željenom dinamikom s obzirom na pandemiju COVID-19, pa će već vjerojatno i u sljedećim godinama biti potrebno tražiti kreditna sredstva od komercijalnih banaka, u cilju održavanja tekuće likvidnosti Proračuna.

6. Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2022. godine

ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA	KORISNIK	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2021.g.	2021.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2022.g.	2022.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2023.g.	2023.g.(vl.i namj.prihodi, donacije)
10010001	SKUPŠTINA	1.975.628	16.800	1.994.212		2.368.963	
11010001	STRUČNE SL. VLADE	2.374.889		2.385.622		2.489.635	
11020001	URED PREDsjedNIKA VLADE	401.775		410.400		440.125	
11030001	SLUŽBA ZA ODNOS E S JAVNOŠĆU	174.565		180.325		184.200	
12010001	MUP	14.084.289		14.211.984		14.976.833	
13010001	MINISTARSTVO FINANCIJA	4.485.622	7.700	4.523.985	7.700	4.687.326	7.700
14010001	MINISTARSTVO PRAVOSUDA I UP R.	530.448		548.963		582.558	
	NIŽE POTR. JEDINICE - SUDOVI	4.566.048	236.189	4.709.947		4.820.697	
14020001	OPĆINSKI SUD LIVNO	2.832.125	236.189	2.859.623		2.953.258	
14030001	ŽUPANIJSKI SUD LIVNO	785.332		810.369		848.173	
14030002	ŽUPAN.JAVNO TUŽITELJSTVO	896.258		928.634		949.631	
14030003	ŽUP.JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO	102.333		111.321		119.635	
15010001	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	1.559.526	270.000	1.604.328	280.000	1.694.528	
	NIŽE POTR. JEDINICE - PROJEKTI						
16010001	MIN.ZNANOSTI,PROS. KUL. I ŠPORTA	2.392.842	190.027	2.496.984	120.000	2.581.411	120.000
1602; 1603	NIŽE POTR. JEDINICE - ŠKOLE	23.882.822	995.630	24.793.946	1.405.600	25.437.242	1.436.698
16020001	OŠ IVAN GORAN KOVAČIĆ	2.735.622		2.759.658		2.894.127	
16020002	OŠ LOVRO KARAU LA	3.561.238		3.594.288		3.658.456	
16020003	OŠ GLAZBENA FRANJO VILHAR	239.852		245.880		262.374	
16020004	OŠ IVANA MAŽURANIĆA	3.244.521		3.293.214		3.350.289	
16020005	OŠ STJEPAN RADIĆ PRISOJE	1.260.320		1.290.311		1.298.336	
16020006	OŠ FRA MIJO ČUIĆ BUKOVICA	1.380.952		1.426.698		1.496.558	
16020007	GLAZBENA ŠKOLA TG	196.322		215.698		226.782	
16020008	OŠ FRA MIJO GLAVINIĆ GLAMOČ	810.588		838.412		847.125	
16020009	OŠ MIROSLAVA DŽAJE KUPRES	826.554		863.694		880.124	
16020010	OŠ DRVAR	1.028.528		1.046.223		1.088.584	
16020011	OŠ BOSANSKO GRAHOVO	414.522		432.584		444.365	
16020012	CENTAR NOVA NADA	380.500		415.632		426.398	
16030001	GIMNAZIJA LIVNO	928.368	165.550	963.995	111.880	995.652	117.080
16030002	EKONOMSKA ŠKOLA LIVNO	672.542	67.106	701.325	28.027	718.584	38.027
16030003	S.S.Š SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ	1.869.258	574.359	1.958.369	1.074.841	2.008.637	1.075.791

16030004	GIMNAZIJA MARKA MARULIĆA TG	1.094.336	31.600	1.169.874	10.000	1.201.122	10.000
16030005	SREDNJA STRUKOVNA TG	1.393.651	108.228	1.496.335	119.882	1.515.228	130.000
16030006	SREDNJA ŠKOLA KUPRES	623.584	24.005	690.112	22.800	712.511	22.500
16030007	SREDNJA ŠKOLA TIN UJEVIĆ GLAMOČ	428.452		471.122		488.365	
16030008	SREDNJA ŠKOLA DRVAR	883.112	24.782	920.522	38.170	933.625	43.300
17010001	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA	464.858	200.000	498.632	250.000	521.471	250.000
18010001	MINISTARSTVO PVŠ	1.748.311	760.000	1.853.651	700.000	1.995.322	700.000
18010002	UPRAVA ZA ŠUMARSTVO	988.558		1.002.335		1.110.632	
18010003	ZAVOD ZA HRANU I VETERINARSTVO	332.128	50.000	368.965		394.123	
19010001	MIN. RADA,ZDRAVSTVA,SKRBI I PR.	7.435.854	318.478	7.569.852	250.000	8.146.448	250.000
20010001	UPRAVA ZA PITANJE BRANITELJA	810.322	100.000	836.369	48.000	912.362	29.000
21010001	UPRAVA ZA GEODETSKE POSL.	101.558		111.922		116.325	
22010001	DIREKCIJA ROBNIH REZERVI	83.645		85.621		88.965	
23010001	URED ZA ZAKONODAVSTVO	150.228		159.322		169.852	
24010001	UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	363.892	178.300	385.654	145.000	411.200	175.000
25010001	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	982.845		1.071.311		1.189.624	
26010001	UPRAVA ZA CESTE	335.841	3.349.588	379.656	3.810.000	394.128	2.670.000
	PLANIRANO POKRIĆE DEFICITA						
	UKUPNO	77.059.206		79.200.286		81.402.368	

